

FNV MAGAZINE

NUMMER 5

JAARGANG 14 • 12 MAART 1998 • LOSSE NUMMERS f 4,75 • VERSCHIJNT ELKE 14 DAGEN

50 jaar Israël

DE KINDEREN VAN DE HOOP • JONG EN LID VAN
DE BOND • HANDBOEKBINDER GEK EN VERLIEFD OP ZIJN VAK •
HOE VULLEN WE IN DE KUNSTEDUCATIE DE 36 UUR IN •





Tamar en Sonni Schey-Birnbaum



Bennie en Malka Gantz-Weiss



David en Haim Moshcovitz



Yehuda en Hagit Gelber

Kinderen van de hoop

De ouders probeerden koste wat het kost Palestina te bereiken. Het was de droom die hen in leven had gehouden. Een plaats om na de vernietigingskampen een nieuw leven te beginnen, een Joods thuisland. Daar leefden ze, bouwden ze hun huis, vochten ze hun oorlogen en vierden ze de komst van nieuw leven. Daar werd een nieuwe generatie geboren, de "kinderen van de hoop."

Fotografe Shirley Barenholz werkte drie jaar lang met overlevenden van de Holocaust en hun kinderen. Ze tekende op hoe de in Israël geboren joden hun toekomst zien en hoe ze werden en worden beïnvloed door het verleden van hun ouders. Maken zij de verwachtingen van hun ouders waar? Haar boek verschijnt in mei. In FNV Magazine alvast een korte beeldimpressie van een indrukwekkend relaas.

Sonni Schey-Birnbaum (70) groeide op in Berlijn, vluchtte na de Kristallnacht in 1938 naar Nederland en kwam uiteindelijk via het kamp Westerbork met haar ouders en twee broertjes en zusjes in Bergen-Belsen terecht. In de chaos vlak voor de bevrijding van dit kamp werden de Birnbaums samen met 2500 andere lotgenoten in drie treinen op transport gezet met onbekende bestemming. Dit 'verloren transport' zwierf dertien dagen door het ineenstortende Derde Rijk om uiteindelijk in Tröbitz op haar Russische bevrijder te stuiten. Sonni heeft drie kinderen en 16 kleinkinderen. Tamar Haimov-Schey werd in 1955 in Jeruzalem geboren als Sonni's tweede kind. Ze trouwde met de religieuze soldaat Danny, heeft acht kinderen en woont nu in de religieuze Moshav Queset op de Golanhoogte. In april 1995 reisde Tamar met haar moeder naar Tröbitz.

Malka Gantz-Weiss (70) werd geboren in het dorpje Mazekotjazak in Hongarije. Ze overleefde het kamp Bergen Belsen, herstelde in een opvangkamp in Zweden en begon in januari 1947 de lange tocht naar het Beloofde Thuisland. Het transportschip werd onderschept door de Engelsen, waarna nog eens 13 maanden achter prikkeldraad in Cyprus volgden. Ze leerde daar haar man kennen en arriveerde uiteindelijk op 3 maart 1948 in Palestina. Ze vestigden zich in het noorden van de Negev-woestijn en stichtten de Moshav Ovedim Kfar Achim, waar ze tot op de dag van vandaag wonen. Haar zoon Bennie werd in 1959 geboren als de derde van hun vier kinderen. Hij is commandant van de Para-brigade van het Israëlische leger, is gehuwd met Revital en heeft een zoon van vijf en een dochtertje van één.

David Moshcovitz (71) werd geboren in het Poolse Plonsk. Hij kwam met ouders, broers en zussen in 1942 in Auschwitz terecht. Hij ontvluchtte en werd na drie maanden weer gepakt. Zomer 1944 slaagde hij er opnieuw in te vluchten, waarna hij zich aansloot bij de Tsjechische partizanen. Na de oorlog bleek dat nog één broer en twee zussen de Holocaust hadden overleefd. De zussen vertrokken naar Amerika. David en zijn broer naar Israël. Hij ontmoette zijn vrouw Malka op het schip er heen. De oudste van hun vier kinderen, Haim, werd twee jaar later in Jaffa geboren. Haim en zijn vrouw Tirtza wonen in Giv'at Hayyim Me'uhad. Haim is een gevierd kunstenaar die veel van zijn werk op de Holocaust baseert. Hij exposeert in binnen- en buitenland, is rector van de 'College of Visual Arts' en doceert kunst aan de Universiteit van Be'er Sheva.

Yehuda Gelber (64) overleefde met zijn ouders en broertje Bergen Belsen. Ook zij kwamen terecht in het "verloren transport". Hij verliet op zijn zestiende de Arnhemse HBS om zich te gaan voorbereiden op zijn vertrek naar Israël. Hij kwam in 1951 terecht in de kibboets 'Beth Ha'Emek, trouwde en werd reisleader en manager van Isropa reizen Israël. Op 12 juni 1967, de laatste dag van de Zesdaagse Oorlog, werd Hagit geboren. Ze heeft nog twee oudere zussen en een jongere broer. Hagit werkte tijdens haar diensttijd als producer bij de legerradio Galé Zahal, woonde korte tijd in Europa en New York, runde een restaurantje in Tel Aviv en zat een jaar op de toneelschool. Ze combineerde wereldreizen met werk in de Horeca en werkte tot voor kort in een trendy nachtclub in Florentine, het 'Soho' van Tel Aviv. Op dit moment woont Hagit in Amsterdam.



Moshav Qeshet (regenboog) werd in 1974 na de Yom Kippoer oorlog opgericht door jonge pioniers op de flanken van een heuvel in de Golanhoogte, vijf kilometer van de grens met Syrië. Tamar: "Natuurlijk hoop ik niet dat we de Golan teruggeven aan Syrië, al wil ik niets liever dan vrede. Ik geloof simpelweg niet in het concept 'land voor vrede', échte vrede wel te verstaan. Maar als het zover komt zullen we de democratie respecteren. Als we weg moeten dan gaan we. Ook al zal dat volgens ons een grote fout zijn."

"Het is onze taak het volk van Israël voort te zetten. Kinderen krijgen is een *mitswe* (gebod, goede daad). Voor een familie met acht kinderen is het leven hier relatief gemakkelijk: veel vrijheid en geen directe zorgen om geld. In de stad zou dat praktisch onmogelijk zijn."

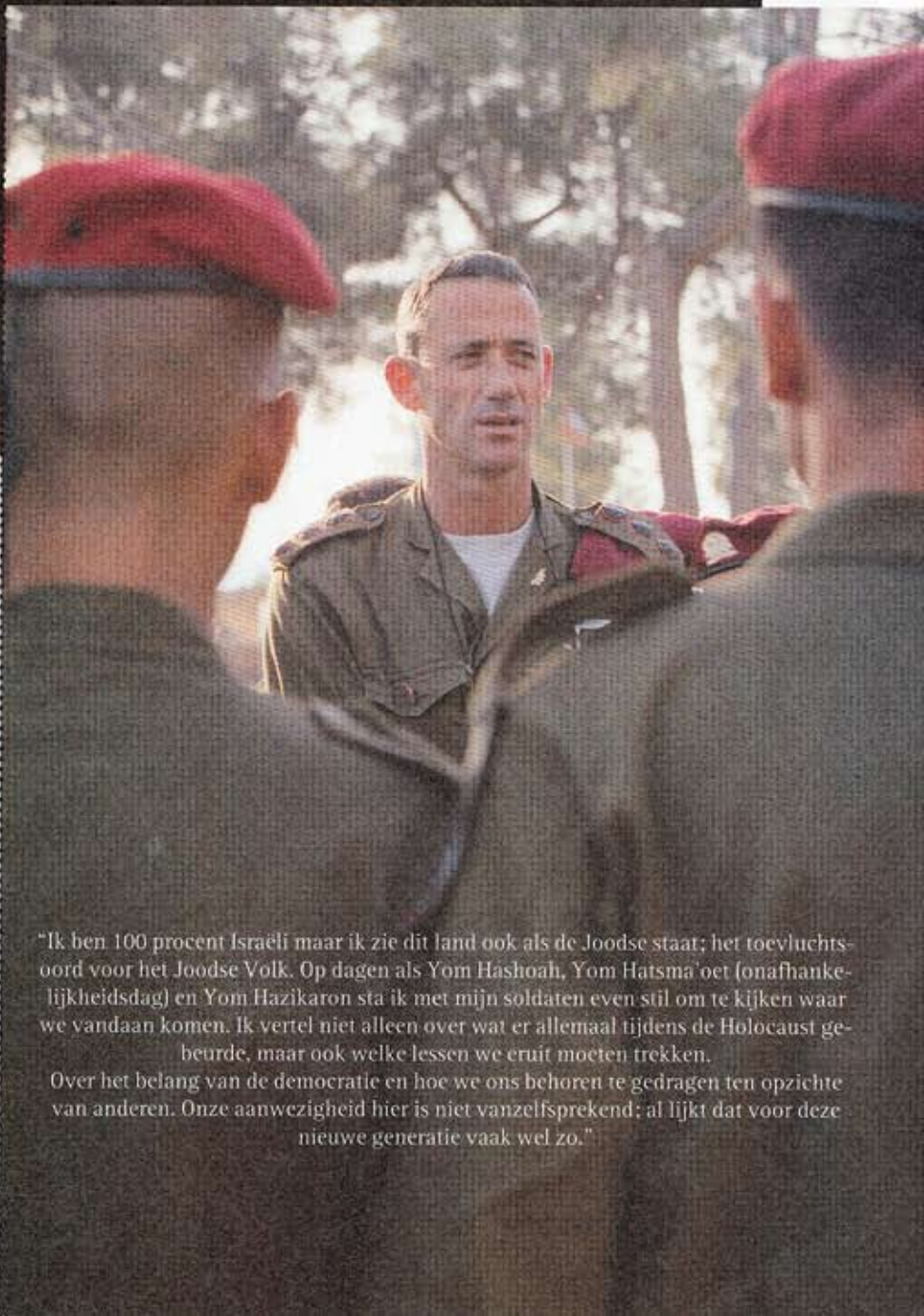
"Zolang ik me kan herinneren, speelde de oorlog een rol in de wijze waarop mijn moeder met mij communiceerde. Ik zag hoe ze soms huilde of zich zenuwachtig gedroeg. Ze moest vreselijke dingen hebben meegemaakt en ik voelde dat ik met haar rekening behoorde te houden. Dat vergde erg veel van mij. Ik moest als opgroeiend kind mijn gevoelens opzij leren zetten. Toen ik dertien of veertien jaar was wilde ik er niets (meer) over horen; ik was er bang voor. Daar heb ik mijn moeder destijds enorm mee gekwetst. Pas later kwam er een tijd dat ik er met haar over kon en wilde praten. Ik heb de reis een maand lang van me afgeschreven in het wekelijkse krantje van de nederzetting, maar schilderen blijft mijn sterkste taal. Na die reis gaf ik uiting aan mijn diepste gevoelens over de Holocaust."



"Over de overdracht van de Holocaust op de Derde Generatie heb ik nog niet echt nagedacht. Adav is nu nog te jong. Hij krijgt de symboliek al wel op de kleuterschool, maar hij begrijpt het nog niet echt. Over een paar jaar ga ik het onderwerp serieus met hem doorspreken. Ik wil dat hij weet waar hij vandaan komt. Dit wordt een gemeenschappelijke taak van Revital en mijzelf."



"Vorig jaar op Yom Hashoah liet mijn moeder een boodschap achter op mijn antwoordapparaat. Ze liet me weten hoe trots ze is dat wij nu geweren hebben om ons te verdedigen. Haar broer had dat destijds niet. Drie jaar geleden zou ze zoiets niet gezegd hebben. Nu zijn mijn ouders veel emotioneler dan voorheen"

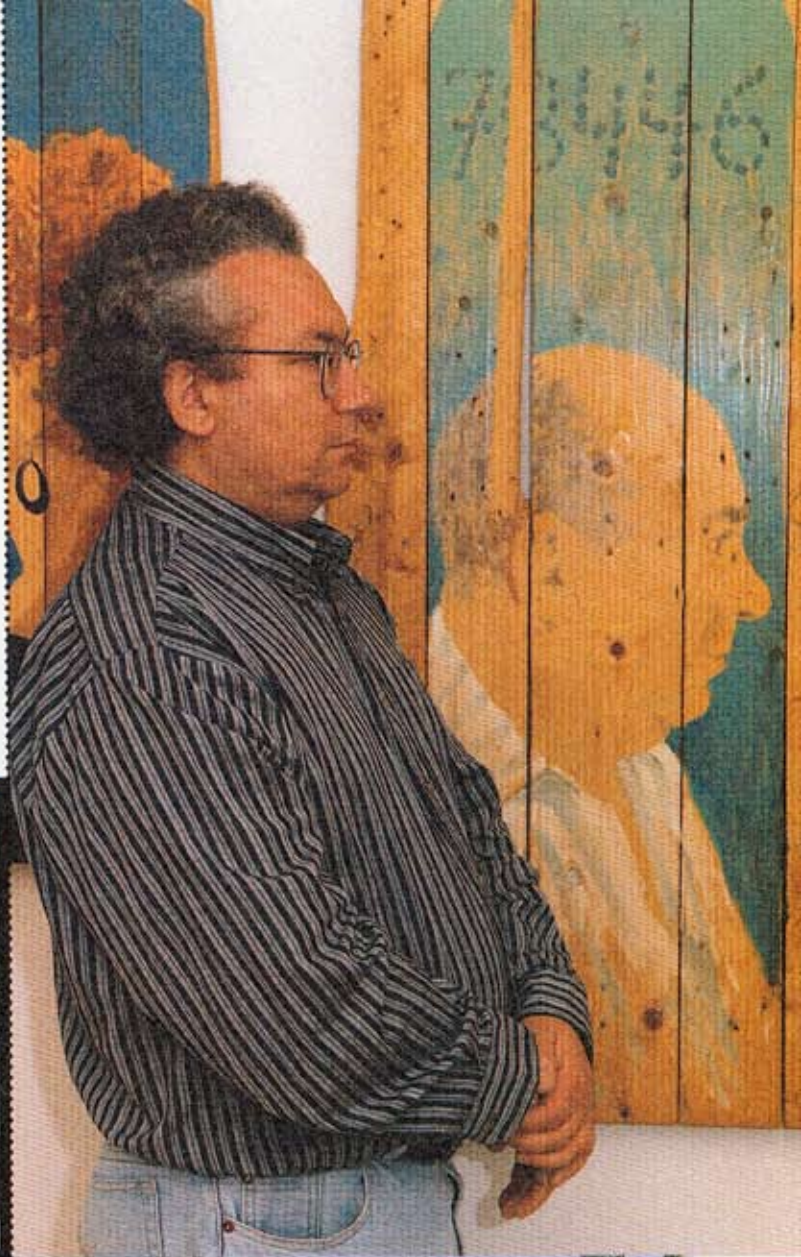


"Ik ben 100 procent Israëli maar ik zie dit land ook als de Joodse staat; het toevluchtsoord voor het Joodse Volk. Op dagen als Yom Hashoah, Yom Hatsma'ot (onafhankelijkheidsdag) en Yom Hazikaron sta ik met mijn soldaten even stil om te kijken waar we vandaan komen. Ik vertel niet alleen over wat er allemaal tijdens de Holocaust gebeurde, maar ook welke lessen we eruit moeten trekken.

Over het belang van de democratie en hoe we ons behoren te gedragen ten opzichte van anderen. Onze aanwezigheid hier is niet vanzelfsprekend; al lijkt dat voor deze nieuwe generatie vaak wel zo."

"Zolang ik me kan herinneren oefende het nummer op mijn vaders arm al een enorme aantrekkingskracht op me uit. Als kind probeerde ik als een nume-roloog de geheimen te ontrafelen die aan mijn oog onttrokken waren. Toen ik mijn ouders voor het eerst in mijn werk betrok en hun gezichten wilde fotograferen, kwam ik er achter dat dit nummer op mijn vaders arm zijn echte gezicht is."

"Ik geloof niet dat kunst de politiek kan veranderen. Maar als je de mensen weet te raken, dan kun je misschien op een ander niveau iets bewerkstelligen. In mijn klas zitten Arabieren, Bedoeïenen, Russen, kibboetsniks en 'gewone' Israëli's. Ik bereik al deze verschillende mensen door mijn colleges met humor en verhalen voor iedereen toegankelijk te maken."



"Waar dit land naar toe gaat doet me pijn. Volgens mij draait het uit op een burgeroorlog tussen de ultra-orthodoxen en de seculiere Israëli's. Ik wil niet leven in een Derde Wereldland met fundamentalisten aan de macht en *low level* mensen die alleen geïnteresseerd zijn in geld en de VS. Maar ik zie mezelf ook niet buiten Israël wonen, want daarbuiten ben ik een jood."



"Ik voldoe niet aan de maatstaven en algemene verwachtingen van de Israëlische samenleving. Ik heb geen afgeronde opleiding, ben ongetrouwd en kinderloos. Maar toch wil ik niet toegeven aan de druk van buitenaf."



FOTO'S SHIRLEY BARENKOLZ

"Zelfs wanneer ik mij uiterste best doe, dan kan ik nog niet begrijpen wat mijn vader heeft doorstaan; dat is zijn realiteit. En mijn realiteit zijn de bomaanslagen in de bussen en in Dizingoff-Centre."

"Kinderen van de Hoop":
ca f 69,50
208 pagina's, 290 foto's.
Uitgeverij Kok in Kampen
ISBN 90 242 9159 3
Verschijnt begin mei 1998.



HAAGT GUTBERG

"Je weet van tevoren dat er op feestdagen iets gaat gebeuren. Je weet alleen niet waar en wanneer. Dat blijft altijd een verrassing. Ik mijd op deze dagen plaatsen met grote menigtes. De enige plek waar ik wel naartoe ga, is de zee. Verder werk ik in de nachtclub Lemon. Ik denk niet dat iemand die wil oplazen."